

A Békés megyei munkahelyek biztonságáért” munkacsoport megalakulása, céljai

Napjainkban a biztonság iránti igény kiemelt jelentőséggel bír. A biztonság hagyományos értelemben a baleset megelőzését jelenti, azaz a nem kívánt események bekövetkezésének elkerülését, valamint azt, hogy sérüléstől, veszélytől mentes állapotban vagyunk, háborítatlanul tudjuk élvezni életünket, egészségünket, javainkat.

Az előrelátóan cselekvő, felelősségteljes (prokatív) gondolkozást követők életében a biztonság egy alkalmazkodó, megelőző mérnöki tevékenység; akiknél az előre nem látható esetek bekövetkezésekor az élet, a működés zavartalan, a károk minimálisak. A kívánt biztonsági szint elérése azonban folyamatos munkát követel.

A biztonság fogalma többretegű, szintjei érintheti a magánszemélyeket, társadalmakat, a munka világot, az oktatást, az utazást, szabadidős tevékenységeket stb.

Jelen tanulmány a munkahelyek biztonságára koncentrál.

Az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdése szerint „A munkavállalók és a munkaadók - a munkahelyek biztosítására, a nemzetgazdaság fenntarthatóságára és más közösségi célokra is figyelemmel - együttműködnek egymással.” A (3) bekezdés kimondja, hogy „Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.”

Álláspontunk szerint a hivatkozott rendelkezéseket a munkahelyek biztonsága kapcsán az Alaptörvény O) cikkével együtt kell értelmezni. A 3075/2016. (IV. 18.) AB határozat indoklásának [29] pontja ugyanis kimondja, hogy az Alaptörvény O) cikke szerint mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni. E rendelkezés rámutat arra, hogy az Alaptörvény emberképe nem az elszigetelt egyéné, hanem a társadalomban élő felelős személyisége {3132/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [95]}. E felelősség pedig azt is magában foglalja, hogy az egyénnek figyelemmel kell lennie döntése lehetséges, előre látható következményeire.

Jelen anyagot összeállító munkacsoport megalakításának fő célja Dr. Takács Árpád kormány megbízott úr felkérése alapján az, hogy legyen egy olyan – specialistákból álló szervezet a megyében – amely felhívja a nyilvánosság, ezen belül a munkáltatók, a munkavállalók és képviselőik figyelmét a biztonságos munkahelyek kialakításának és a rendezett munkaügyi kapcsolatok jelentőségére. Fontos célkitűzése továbbá a munkacsoportnak a munkavállalói jogtudatosság fejlesztése, ezen keresztül a foglalkoztatás kifejlesztésének, ezáltal a munkahelyek jogbiztonságának elősegítése, valamint a munkavédelemi, munkabiztonsági prevenció előtérbe helyezése, melynek végcélja a munkahelyi balesetek és - megbetegedések megelőzése.

A munkacsoport aktivitásának a munkabiztonság minden területén meg kell jelennie, emellett a jogszabályokban is rögzített állami irányítás területi tanácsadási, tájékoztató, felvilágosító tevékenység is fontos feladata a munkacsoportnak.

Különös figyelmet kell fordítani a munkáltatói, illetve a munkavállalói oldallal való együttműködésre.

A bekövetkezett munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések hátrányokat okoznak az érintett munkavállalóknak és családjaiknak, de nem kevésbé a munkáltatóknak, de a nemzetgazdasági káros hatások is jelentősek. Mindezek miatt nemzeti érdekből is szükséges, hogy a munkabalesetek, a foglalkozási megbetegedések és a fokozott expozíciós esetek száma is jelentősen csökkenjen Békés megyében.

A munkacsoportban kialakítandó együttműködés keretében az eredményközpontú, a közszolgáltatás professzionális, támogató és a társadalom működése területein az egymással gyakran átfedésben lévő feladatok ellátásához szükséges integrált megközelítés gyakorlatát erősítő közös munka alapjait kívánjuk lefektetni.

A munkavédelem, munkaügy, katasztrófavédelem, foglalkoztatás, környezetvédelem, informatika olyan tripartit, hármas szereplői csoport (munkavállaló, állam, és munkáltató) együttműködését igényli, ami alkalmas, arra hogy ennek a törekvésnek a területévé váljon. Ezt felismerve az állam a szolgáltatások, ezen belül azok minőségének erősítésére irányuló törekvései keretében kívánja helyi szinten is megynkben előmozdítani ezt az együtt gondolkodást, együtt cselekvést.

A fentiek alapján az elkészítésre kerülő dokumentum célja:

- felhívni a figyelmet a munkavállalói és munkáltatói körben, valamint a nyilvánosság felé a rendezett munkaügyi kapcsolatok kialakításának jelentőségére;
- erősíteni a munkavállalói jogtudatosságot, ezáltal erősítve a munkahelyi jogbiztonságot;
- a munkavédelem, ezen belül különösen a munkabiztonság, és továbbá a munkaegészségügy területének erősítése, támogatása,
- felhívni a figyelmet a környezetvédelmi, katasztrófavédelmi, foglalkoztatási és az informatikai szabályok előírásainak betartásának és betartatásának fontosságára, a szabályozásokból a párhuzamosságok kiszűrése;
- a munkáltatói, és munkavállalói oldallal való együttműködés erősítése a közös célok mentén.

A munkacsoport összetétele

- **Dobókői György elnök**, a Békés Megyei Kormányhivatal Békéscsabai Járási Hivatala Műszaki Engedélyezési, Fogyasztóvédelmi és Foglalkoztatási Főosztályának vezetője
- **Dr. Mucsi Gyula**, a Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala Népegészségügyi Osztályának vezetője (Munkaegészségügy),
- **Varga István**, a MUVAPI Kft. ügyvezetője (Békés megye aktuális munkavédelmi helyzetképe),
- **Dr. Kálmán Viktor**, a Kormányhivatal Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztály jogtanácsosa (Sérülékeny csoportok, az állami foglalkoztatási szerv feladata),
- **Vandlik-Katola Zoltán**, a Kormányhivatal Békéscsabai Járási Hivatala Műszaki Engedélyezési, Fogyasztóvédelmi és Foglalkoztatási Főosztály Munkavédelmi és Munkaügyi Osztályának osztályvezetője (Jogbiztonság a munkaviszonyban),
- **Dr. Rusz Gábor**, a Kormányhivatal Békéscsabai Járási Hivatala Műszaki Engedélyezési, Fogyasztóvédelmi és Foglalkoztatási Főosztály jogásza (Joghátrányok),
- **Maczkó Péter**, a Kormányhivatal Pénzügyi és Gazdálkodási Főosztály Informatikai Osztályának informatikusa (Információbiztonság),
- **Dr. Kepenyés Réka**, a Kormányhivatal Békéscsabai Járási Hivatala Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály jogásza (Környezetvédelem),
- **Marton Gergely** tü. alezredes, a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság iparbiztonsági főfelügyelője (Katasztrófavédelem),
- **Musulín Miklós**, a Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Ellenőrző Bizottságának elnöke
- **Karl Attila**, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Békés Megyei Igazgatóságának élelmiszeripari referense
- **Nagy Mihály László**, a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének Békés Megyei elnöke,
- **Szekeres Katinka Dóra**, a Henkel Magyarország Kft. SHE-Q managere,
- **Kerekes Péter**, a Csaba Metál Zrt felkért képviselője.

A „Békés megyei munkahelyek biztonsága” című tanulmány fejezetei

A hivatkozott célok a tanulmány alábbi fejezeteiben kerültek megjelenítésre:

- Bevezetés
- Békés megye aktuális munkavédelmi helyzetképe (Varga István)
- Munkaegészségügy (Dr. Mucsi Gyula)
- Sérülékeny csoportok, az állami foglalkoztatási szerv feladata (Dr. Kálmán Viktor)
- Jogbiztonság a munkaviszonyban (Vandlik-Katola Zoltán)
- Katasztrófavédelem (Marton Gergely)
- Környezetvédelem (Dr. Kepenyés Réka)

- Információbiztonság (Maczkó Péter)
- Joghátrányok (Dr. Rusz Gábor)
- Javaslatok, összegzés, teendők
- Zárszó.

A Békés megyei munkahelyek biztonsága” című tanulmányban megfogalmazott javaslatok, összegzés, teendők

A Békés megyei munkahelyek biztonságának növelése érdekében az alábbi javaslatokat, összegzéseket rögzítettük.

I. A munkavédelem fejlesztését célzó jó ötletek

1. MNP (Munkavédelem Nemzeti Politikája) konform megvalósítási javaslatok.
2. A munkavédelmi tudatosság javítása (Negatív példák bemutatása, elemzése; Jó gyakorlatok, pozitív példák bemutatása.
3. A szürke és a feketegazdaság – könyörtelen – felszámolása és az információk közzététele.
4. A kezdő vállalkozások munkavédelmi (munkaügyi, tűzvédelmi, környezetvédelmi, stb.) segítése rövid, célratörő feladatlistával, mely a kezdő vállalkozások munkavédelmi teendőit, feladatait tartalmazná gyakorlati tanácsokkal kiegészítve.
5. Ágazati és szezonális jellegű kampányok szervezése.
6. A munkavédelmi hatóság hatékonyságának növelése, együttműködés kialakítása társhatóságokkal.
7. Egy szakmai fórum (informatikai felület) létrehozása és működtetése.
8. Kampányok a középiskolások, mint a jövő munkáltatói és munkavállalói irányába.
9. Kampány az általános munkavédelmi oktatások megfelelő tartalma érdekében.
10. A karbantartás fontosságának hangsúlyozása: „A beavatkozás helyett a megelőzés prioritása!”.

II. Javaslatok a munkaegészségügyi tevékenység hatékonyabbá tétele érdekében

1. A kialakult munkaegészségügyi helyzet széles körben történő bemutatása, elemzése, okok, folyamatok feltárása.
2. Együttműködési igény kialakítása a gazdasági és egészségügyi érdekek mentén.
3. Szakmai, és társadalmi párbeszéd megkezdése, hatékony működtetése.
4. Támogató társadalmi környezet kialakítása a célok elérése érdekében.
5. Jó gyakorlatok megismertetése, átvételének támogatása.
6. Jogszabályi környezet szükséges módosításainak közös javaslati szintű kidolgozása.
7. Kockázatok feltárásának és kezelésének támogatása, a helyi lehetőségeinek megvitatása.
8. Javaslatok megvitatása.

III. A munkaviszonyok jogbiztonságának növelésére irányuló javaslatok

Mit tehet a munkavállaló a munkaviszonya biztonságáért?

1. Ragaszkodjon a munkaszerződés írásba foglalásához még a tényleges foglalkoztatás megkezdése előtt! Mindenképpen kérjen egy példányt a munkaszerződéséből!
2. Egyszerűsített foglalkoztatás (alkalmi munka) esetén adja meg a munkáltatónak a bejelentés teljesítéséhez szükséges személyes adatait még azelőtt, hogy munkába állna! Amennyiben kéri, a munkáltatónak kötelező az ún. minta-munkaszerződést írásba foglalnia.
3. Az előzőekben ismertetett módok valamelyikén lehetőség szerint minél előbb ellenőrizze, hogy a munkáltatója bejelentette-e a foglalkoztatását! A bejelentést elmulasztó munkáltatótól udvariasan kérje számon annak okát!
4. Pillanatnyi, látszólagos előnyökért cserébe ne menjen bele rendezetlen jogviszonyokba!
5. A munkabér kifizetésekor figyeljen a munkabér elszámolását igazoló írásbeli tájékoztatásra (bérjegyzékre), amennyiben ilyen dokumentumot a bérkifizetést követő hónap 10. napjáig (egyszerűsített foglalkoztatásnál a munkaviszony megszűnését követő 5. napig) nem kapott, udvariasan ezt is kérje számon munkáltatójától!
6. Mindig ügyeljen a munkaideje pontos, valós adatokkal történő nyilvántartására! Amennyiben munkáltatója nem így jár el, próbálja meg maga egy külön dokumentumban vezetni, később (pl. a munkaügyi bíróságon) még igen hasznos lehet.

Javaslatok a tripartit (munkáltató, munkavállaló, állam) együttműködések hatékonyságának növelése érdekében:

1. A munkáltató zárkózzon el a feketefoglalkoztatás minden megvalósulási formájától, kizárólag rendezett jogviszonyú munkavállalót foglalkoztasson! (Ennek érdekében el kell érni, hogy minél több munkáltató csatlakozzon az „Együttműködés a munkahelyek biztonságáért” Programhoz, amelynek ez az egyik meghatározó eleme.)
2. A munkavállalók „munkaügyi tudatosságát”, munkakultúráját fejleszteni, kell a tájékoztató, felvilágosító tevékenység erősítésével (pl. rendezvények, fórumok megtartásával, írásos kiadványok, szórólapok kiadásával), el kell érni, hogy a legtöbb munkavállaló legálisan akarjon munkaviszonyt létesíteni.
3. Az ellenőrzést végző hatóság jogalkalmazási gyakorlatában kerüljön előtérbe a közigazgatás szolgáltató elve, a prevenciót szolgáló tevékenység során cél a munkaviszonyból származó legfontosabb jogok és kötelezettségek és a betartandó munkajogi előírások körének ismertetése.
4. A munkáltatók számára a legális foglalkoztatás előnyeit kell kihangsúlyozni, ill. velük kapcsolatban is erősíteni kell a munkaügyi előírások végrehajtását elősegítő tájékoztató, felvilágosító tevékenységet.

IV. A sérülékeny csoportokkal és az állami foglalkoztatási szervvel kapcsolatos összegzés, javaslatok.

1. Az állami foglalkoztatási szerv jelentős számú (felnőtt)képzést szervez, melyek a hátrányos helyzetű álláskeresők számára támogatottak, azaz többnyire ingyenesek. A képzési jegyzék összeállítása során javasolhatjuk a képző intézményeknek a jövőre nézve kifejezetten munkavédelmi, munkabiztonsági tartalmú szakképzések elindítását, melyek bizonyos szintig biztosíthatják, hogy sikeres elvégzésük esetén az ebben részt vevő személyek – munkaerő-piacra való visszakerülésük, elhelyezkedésük esetén – a megszerzett tudásukkal javíthatják a saját munkahelyi környezetük munkabiztonságát, jogtudatosságát.
2. A támogatott képzések indítása mellett lehetne indítani országosan olyan foglalkoztatást elősegítő támogatási programokat, melyek keretében azon munkáltatók kapnának célzottan támogatást (pl. munkabérre és járulékokra vonatkozóan), akik legalább alapfokú munkabiztonsági, munkavédelmi szakképzettséggel rendelkező munkavállalókat foglalkoztatnak. Ez mindenképpen kormányzati koordinációt és segítséget igénylő célkitűzés, melyet hazai vagy európai uniós forrásból lehetne megvalósítani, akár a jó hatásfokkal működő GINOP - programok mintájára.

V. A katasztrófavédelemmel kapcsolatos összegzés.

A fejezetben bemutatott szakterületek megelőzési tevékenysége szolgálja az élet, egészség, környezet és az anyagi javak védelmét. Célja a tudatosítás. Nem lehet minden tüzet, balesetet megelőzni, de törekedni kell rá. Szükséges, hogy mind a munkáltató és a munkavállaló motiválva legyen, hogy a biztonság legyen az első. A motiváció ne egy esetleges ellenőrzést követő bírság kiszabásától való félelem legyen, hanem egy közeledés a hatóság és a gazdálkodó szervezetek között. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni, a dokumentáció egyszerűsítésére, képzésre oktatásra, felvilágosításra.

VI. Javaslatok a környezetközpontú gazdasági társaságok irányításához.

1. Szükségesnek tartjuk konferenciák, előadások megszervezését, melyeken a vállalkozások részére ismertetésre kerülhetnek a jogszabályi, hatósági rendelkezések, hogy az önkéntes jogkövetés lehetősége minél szélesebb körű legyen.
2. Felhívni a figyelmet a környezet és egészségbarát munkahelyek teremtésével járó előnyökre.
3. Fontos, hogy vezetők megadják a munkavállalók felé a környezettudatos magatartás elsajátításához szükséges megfelelő példát, tájékoztatást, információt, hogy átérezze pl. azzal, hogy nem használja feleslegesen az energiát, nemcsak a társaság nyer, hanem saját maga is, hiszen elősegíti a fenntartható működést.

VII Javaslatok információbiztonsági vonatkozásban

1. Folyamatos Információbiztonsági tudatosító tréningek szervezése a vállalatoknak és munkavállalóknak.
Adminisztratív, Fizikai, Logikai védelmi intézkedések bemutatása.
2. Az internet veszélyeit bemutató előadások szervezése gyerekeknek (mint a jövő munkáltatói és munkavállalói), felnőtteknek, vállalatoknak.

VIII. A joghátrányokkal kapcsolatos elkerülésére irányuló javaslat:

- Előadások szervezése a biztonságos munkavégzés szabályainak megszegése miatt kiszabott szankciók és a hozzájuk kapcsolódó bírói gyakorlat témájában.

A munkacsoport tevékenységének következő szakaszai

Jelen tanulmány elkészítésével ösztönzést kívánunk adni ahhoz, hogy a munkáltatók a jó gazda gondosságával, alkalmazottaik pedig felelős munkavállalóként a szabályok betartásával járjanak el, csökkentve így a munkavégzéshez kapcsolódó veszélyek/balesetek bekövetkezését Békés megyében.

Munkacsoportunk feladata azonban ezzel nem ér véget. Tevékenységünk második szakaszában a kis és közepes vállalkozások részére a munkabiztonságot növelő javaslatok megfogalmazására kerül sor. A harmadik szakaszban a kezdő vállalkozások munkavédelmi munkaügyi, tűzvédelmi, környezetvédelmi segítése céljából rövid, célratörő feladatlistát készítünk.

A negyedik szakaszban kodifikációs javaslatok megfogalmazására kerül sor, melyet konferenciák szervezése, valamint a médián keresztül a munkáltatók és a munkavállalók részére rövid üzenetek megfogalmazása követ.